

утре в двата си основни аспекта: конкретно– социалното и индивидуалното (субектно) живеене и неговата философско-историческа категориалност, която във всички случаи дава представа за осмисленото от човека и твореца битие и намерения смисъл в Живота. А това не е ли **човешкият стремеж към човешко качество**, за който говори и великият хуманист философ и съвременник на Вапцаров Ейбрахам Маслоу (1908-1970)*? Хуманистичната философия за човешкия потенциал и хуманистичната психология интуитивно са вложени в нравственото кредо на поета и той **нравствено задължава** съвременника си със своята непрекършваща се от бруталната действителност вяра *да се покаже социално силен, мисловно целенасочен и концентриран в жестокия двубой с Живота*. Според Маслоу² най-висшата и силна потребност в йерархията на човешките потребности и ценности е *себеактуализацията*^{**}. При по-задълбочен прочит на Вапцаровата поезия се вижда интересният ракурс, в който е разкрит човекът с различните му потребности и неговата социологична и психологическа нееднаква мотивираност в отделни моменти от живота му. Траекторията на битийния му път минава през прозаичния и жалък глад, с всекидневната битка за „парченце хляб“ („Завод“, „Кино“, „Рибарски живот“, „Писмо“, „Не бойте се, деца“, „Песен за човека“, „История“, „Имам си родина“) с „*разкапания озлобен живот*“, през *площадните революции и мечтата за нов живот*, защото ... *„В мечтите няма цензура,/ мечтите греят в синкава прозрачност./ А по-добре е да подгониш ветъра,/ отколкото да седнеш и да плачеш.“*

Еволюцията на човека не може да прескочи етапа на задоволяването на първичния екзистенциален минимум. В поезията на Вапцаров за него се говори на различен поетически език – социалната и трудова мизерия естетически са стилизирани и са превърнати в метафори на един недостоеен човешки живот, пресъздаден в множество лироепически картини: „... *Народът прост,/ животът – тежък, скучен. -/ Живот без маска и без грим -/ озъбено, свирепо куче. // И трябва да се бориш неуморно,/ и трябва да си страшно упорит, за да изтръгнеш от зъбите/ на туй настръхнало,/ вбесено псе/ парченце хляб.*“ („Завод“); „*Във мината избухна газ./ И възлищният пласт/ затрупа/ петнадесет човека доле. ... Пред прага на един бордей/ дими/ изпуснат/ пистолет. ... Извергът,/ мерзкият/ стрелец,/ закри следите си/ завчас. ... Но помниш ли, едно дете умре/ в Париж на барикада*“ („Двубой“); „*Ти помниш ли как/ някак много бързо/ ни хванаха в капана на живота?/ Опомнихме се./ Късно./ Бяхме вързани жестоко./ Като некакви животни в клетка/ светкаха/ очите жадно/ и търсеха,/ и молеха пощада./ А бяхме млади,/ бяхме толкоз млади!.../ И после ... после/ некаква омраза/ се вливаше дълбоко във сърцата./ Като*